

לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro

Changing the lives of people with disabilities

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus

Research, Development and MSE for the future

Michele Shapiro, OT., PhD. Beit Issie Shapiro, Israel

Presentation at ISNA, Birmingham, Alabama Oct 2010

לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro

Changing the lives of people with disabilities

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus מכון טראמפ

Trump Institute
Development, Research & Training

Organizational Strategy

Beit Issie Shapiro

Development & maintenance of innovative and high quality services

Developing and disseminating knowledge: research, development of models

Advocacy and influencing policy and attitude change

Partnerships in Israel and abroad

Human Resources

Financial Base

בית איזי שפירא בית איזי שפירא לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro
Changing the lives of people with disabilities

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus

Development of Snoezelen according to strategy

1993 Investigation Establishment	From Snoezelen to CMSR Controlled Multi-Sensory Room. First facility is set up in Israel –
1995	Stage 1: assessing efficacy, understanding the impact
Research	Empirical research at Heb U on efficacy of MSE published in British Journal of Developmental Disabilities, Vol 3, Part 2, July, No 85
1996	First course on MSE (40 hour): 3-4 courses a year
Dissemination of knowledge	New facilities of MSE springing up
2000	Ministry of Education and Ministry of Welfare adopt
Influencing	MSE
policy	Number of courses jump to 10 a year

בית איזי שפירא בית איזי שפירא לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro
Changing the lives of people with disabilities

מכון טראמפ פיתוח, מחקר והכשרה Trump Institute Development, Research & Training

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ

באנינים וויי סו אוויים וויים

2002

consolidating knowledge

"Snoezeling – handbook" published in English –teaching resources

Renovation of schools – blue print according to MSE principles (show movie) - - gaining credibility

2004 spread of

knowledge and

development of

professionalism

(collaboration with another organization)

Conference in Israel (Ad Verheul, Linda Messbauer, Pat Schofield, Barbara McCormac, Ilse Achterberg, Nechama Baum)

Visit to Miami to run course at Jackson Memorial Hospital

Bi-annual Snoezelen newsletter - Course on Dementia

Research on Influence of Lighting on behavior (publication in)

2005 Research Pilot research on reduction of stress in dental setting – adults with autism

Setting up hydro-zen

First article on case study in JOURNAL OF ADOLESCENT MEDICINE AND HEALTH

בית איזי שפירא בית בית איזי בירא שפירא לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro Changing the lives of people with disabilities

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus

2006	Park Chaverim is opened (based on principles of MSE)
New	Empirical research on reduction of stress in dental settings
creative	
models	
2007	Publication of article in Journal of European Oral Science
Research	First course in Arabic language in collaboration with another
Course	organization
development	
2008	Publication of article in Journal of Pediatrics
Sharing	
2009	Publication of article in Journal of Pediatric Dentistry
New	Publication of Hydro-zen pilot research
partners	Courses for parents
Enhancement	Training the trainers (2 year course)

לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro Changing the lives of people with disabilities

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus

2010	Trainers give supervision
Empowerment	New edition of book
Consolidation	Development of course for Mental Health
Spreading the word	Steady increase in number of facilities- about 400 Student research research on change of attitude of
Research in next generation	Student research: research on change of attitude of caregivers, influence of colors
	Furthering development of MSE in North of Country
2011	Fifth International Conference with MSE tract – 6 th ,7 th July, 2011 Tel Aviv

בית איזי שפירא לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro
Changing the lives of people with disabilities

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus

Project 1

Shapiro, Parush, Green & Roth. (1997).

The Efficacy of the "Snoezelen" in the Management of Children with Developmental Disabilities who exhibit Maladaptive Behaviors

British Journal of Developmental Disabilities, Vol 3, Part 2, July, No 85.

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus

Rational

 Need for assessment of the efficacy of a new treatment approach

לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro

Changing the lives of people with disabilities

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus מכון טראמפ פיתוח, מחקר והכשרה

Trump Institute
Development, Research & Training

Method

- Cross-over design
- N = 20
- Moderate to severe DD

בית איזי שפירא לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro
Changing the lives of people with disabilities

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus

Evaluation Procedure - behavioral

The Behavior Checklist

- 22 behaviors (16 stereotypic + 6 adaptive)
- Videos (20 minutes) with stopwatch
- Record number and duration of behaviors
- inter-rater reliability r = 0.974

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus

Evaluation Procedure - physiological

- Measurement of ambulatory heart rate
  - Holter (electrocardiogram monitor)
  - Electrodes and vest
  - Computerized analysis

לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro

Changing the lives of people with disabilities

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus מכון טראמפ פיתוח, מחקר והכשרה

Trump Institute
Development, Research & Training

Design of Study

7 days	10 days	7 days	10 days
Running-in	Assessment	Running-in	Assessment
START	Playroom	MSE	END
	MSE	Playroom	LIVD
Sta	ge 1	Stage	2 11

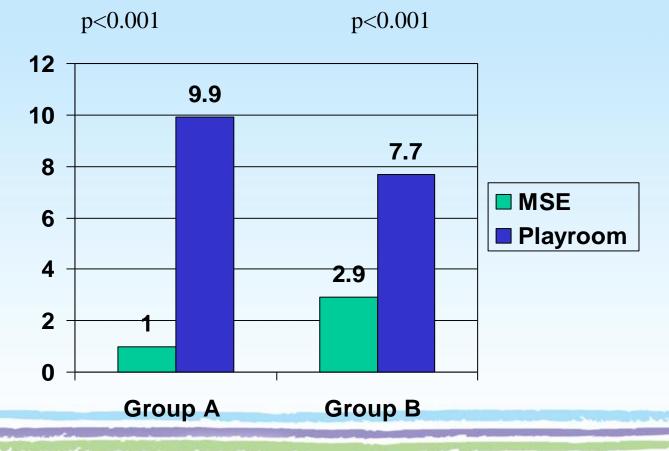

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ

מכון טראמפ פיתוח, מחקר והכשרה Trump Institute Development, Research & Training

On the Willie & Celia Trump Campus

Mean duration (minutes) of maladaptive behaviors by group and treatment setting

בית איזי שפירא לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות Beit Issie Shapiro

Changing the lives of people with disabilities

פיתוֹת, מחקר והכשרה
Trump Institute
Development, Research & Training

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus

Initial analysis:

Mean ambulatory heart rate from pre-treatment to treatment and from treatment to post-treatment by period and treatment setting

	Treatment setting						
	MSE			Playroom			
Period	n	Mean	S.D.	n	Mean	S.D.	
Pre	10	112.9	6.20	10	113.1	6.9	
Treatment	10	113.0	11.40	10	112.3	7.84	
Post	10	116.8	7.11	10	117.8	6.62	

בית איזי שפירא בית אינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro
Changing the lives of people with disabilities

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus

Absolute percentage of change in ambulatory heart rate relative to pre-treatment by period and setting

	Treatment setting								
		MSE			Playroom				
Change	n	Mean	Std	n	Mean	Std	F	df	p
From pre- treatment to treatment	10	7.23	6.76	10	5.49	4.69	6.54	1.37	0.011
From treatment to post — treatment	10	7.68	5.58	10	5.58	4.87	10.06	1.37	0.001

בית איזי שפירא לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro Changing the lives of people with disabilities

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus

Impact of the first research

- The Snoezelen is an effective therapeutic approach both behaviorally and physiologically
- This means....different populations can utilize the approach,
- If this is so effective what exactly was it that made the difference: multi-sensory stimuli, isolated equipment, etc. Attitude of caregiver?
- Importance of taking Snoezelen out of the room into the milieu.

פיתוח, מחקר והכשרה
Trump Institute
Development, Research & Training

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus

Improving Dental Care for Children

- Dental care is a cause for concern, especially amongst children with special needs.
- They do not understand
- Limited cooperation and participation.

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus מכון טראמפ פיתוח, מחקר והכשרה Trump Institute Development, Research & Training

Parent reactions

• How does one explain to a child who cannot understand language that "We are going to the dentist now"? Or, "It's just for a checkup today. I promise it won't hurt"?

לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro

Changing the lives of people with disabilities

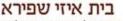
בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus מכון טראמפ

פיתוח, מחקר והכשרה

Trump Institute
Development, Research & Training

New Research Influence of Adapted Environment (sensory dental clinic) on the Anxiety of Children with Developmental Disability (DD) Compared to Typical Children

לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro
Changing the lives of people with disabilities

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus מכון טראמפ פיתוח, מחקר והכשרה Trump Institute Development, Research & Training

Background and Rationale

- Anxiety and pain lessens cooperation
- Modes of management include:

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus

Background and Rationale

- People with DD have substantial functional and behavioral limitations that impede participation in daily life functioning (Law, 1991, et al).
- Participation may be influenced by personal or environmental factors (Law, 2002).

The influence of environmental sensory stimuli on function and participation has been neglected.

• Suggested option: sensory adaptation of the clinical environment.

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus

Research Objectives

- 1. To examine the influence of a sensory adapted environment on the behavior and physiological arousal level of **children with DD**, during a stress provoking medical situation i.e. the dental clinic
- 2. To examine the influence of a sensory adapted environment on the behavior and physiological arousal level of **typical children**, during a stress provoking medical situation i.e. the dental clinic
- 3. To compare the responses of DD and typical children.

לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro Changing the lives of people with disabilities

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus מכון טראמפ פיתוח, מחקר והכשרה

Trump Institute
Development, Research & Training

Methods

פיתוח, מחקר והכשרה

Trump Institute
Development, Research & Trainine

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus

Dental Treatment Procedure

- Calculus removal
- Performed by dental hygienist
- Manual (not ultrasonic) cleaning of the deposits off each tooth and brushing with a low speed driven hand-piece with rotary bristle brush
- No local anesthesia nor sedation
- Uniform and standard procedure for all.

לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro

Changing the lives of people with disabilities

מכון טראמפ פיתוח, מחקר והכשרה

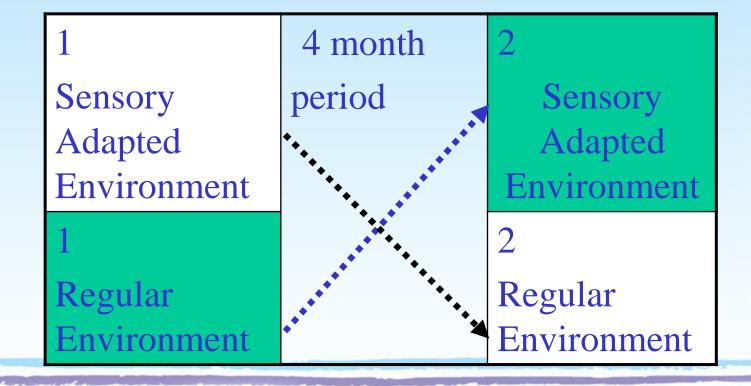
Trump Institute
Development, Research & Training

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ

Study Design

Random cross-over intervention (20-

25 minutes dental session)

לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro

Changing the lives of people with disabilities

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus מכון טראמפ פיתוח, מחקר והכשרה

Trump Institute
Development, Research & Training

Dental Settings

בית איזי שפירא לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro
Changing the lives of people with disabilities

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus

Characterized by:

- loud noises
- bright lights
- unpleasant aromas
- intrusive contact in mouth
- possibility of pain
- Combination of the regular dental clinic setting + the altered physiological predisposition makes the dental visit <u>very stressful</u>.

לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro

Changing the lives of people with disabilities

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus

Trump Institute
Development, Research & Training

Sensory Adapted Dental Environment (1)

1. Visual Sensation (adapted lighting)

- dimmed upward fluorescent lighting (30-40KHz)
- slow moving, repetitive, visual effects on ceiling
- head mounted LED lamp shining directly into mouth

Trump Institute
Development, Research & Training

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus

Sensory Adapted Dental Environment (2)

2. Auditory and Somato-sensory stimuli

- rhythmic music via loudspeakers (75db level)
- bass vibrator connected to dental chair

3. Tactile stimuli

- butterfly papoose for deep pressure "hug" for DD
- X-ray vest for typical

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus

Regular dental setting

- regular fluorescent lighting: ceiling and dental lamp (50Hz) with inert flicker
- butterfly papoose to ensure safety (less tight) in DD children
- no X-ray vest in typical children
- no special visual effects on ceiling
- no music
- no vibro-acoustics

לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro Changing the lives of people with disabilities

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus מכון טראמפ פיתוח, מחקר והכשרה

Trump Institute
Development, Research & Training

Measures

לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro

Changing the lives of people with disabilities

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus מכון טראמפ פיתוח, מחקר והכשרה

Trump Institute
Development, Research & Training

Measures

Behavioral measure

Negative Dental Behaviors Checklist (NDBC)

Physiological measure

Electrodermal Activity (EDA)

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus

Research questions

 Will there be a decrease in the frequency, duration & magnitude of anxious behaviors?

• Will there be a reduction in physiological parameters of arousal?

לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro Changing the lives of people with disabilities

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus מכון טראמפ פיתוח, מחקר והכשרה

Trump Institute
Development, Research & Training

Results

לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro

Changing the lives of people with disabilities

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus מכון טראמפ פיתוח, מחקר והכשרה

Trump Institute
Development, Research & Training

• Movie of three children in dental research

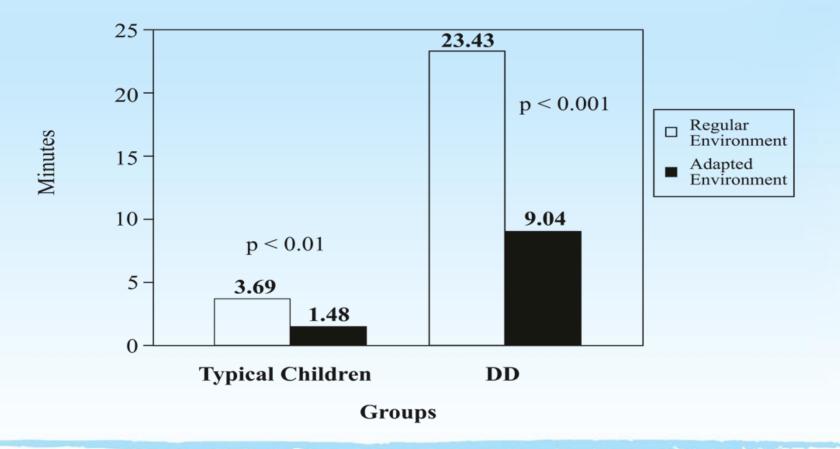
לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro
Changing the lives of people with disabilities

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus מכון טראמפ פיתוח, מחקר והכשרה

Trump Institute
Development, Research & Training

Figure 1: Mean duration of anxious behaviors (NDBC) by group and environment

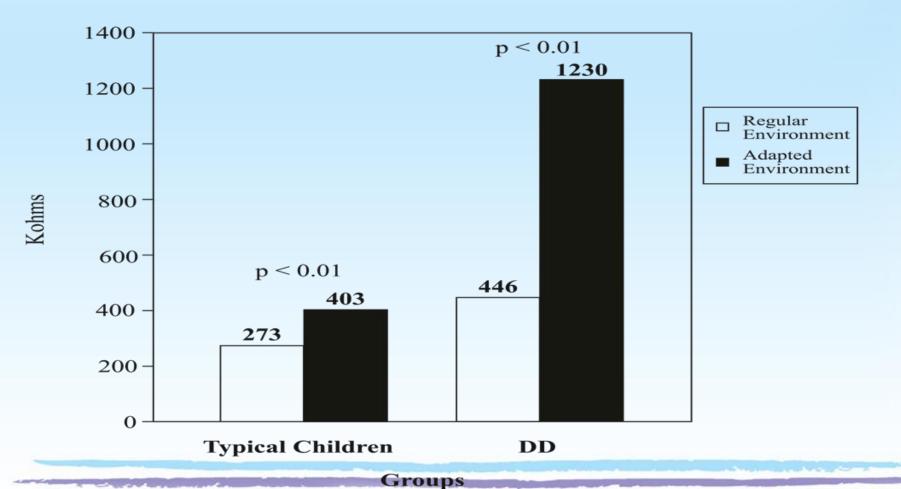
לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro Changing the lives of people with disabilities

7-1

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus מכון טראמפ פיתוח, מחקר והכשרה Trump Institute Development, Research & Training

Figure 2: Phasic responses by group and environment

לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro

Changing the lives of people with disabilities

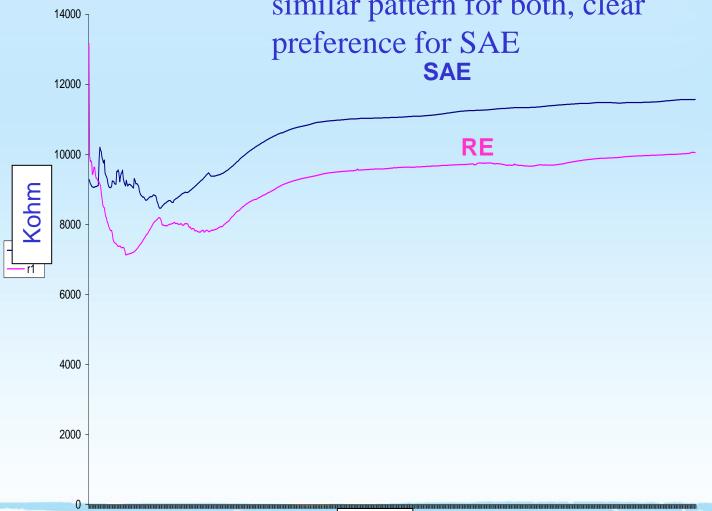
בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus

פיתוח, מחקר והכשרה

Trump Institute Development, Research & Training

Child 1: Typical: common baseline, similar pattern for both, clear

לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro

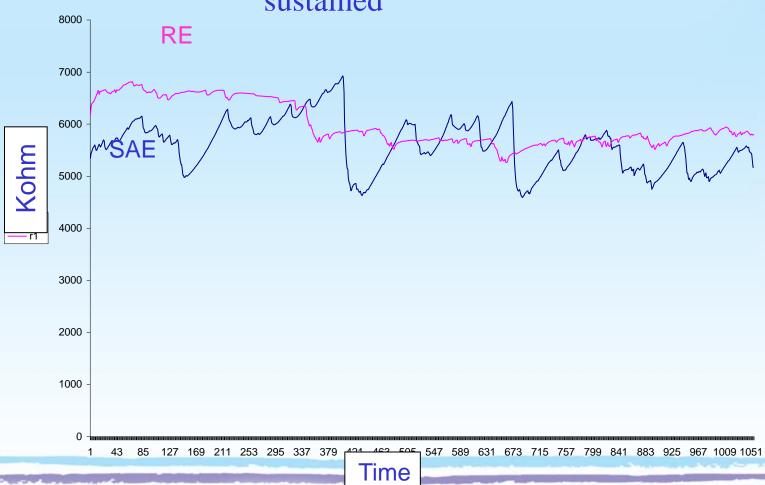
Changing the lives of people with disabilities

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus מכון טראמפ

פיתוח, מחקר והכשרה

Trump Institute
Development, Research & Training

Child 2. **Typical**: baseline preference for regular, short lived relaxation, not sustained

לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro

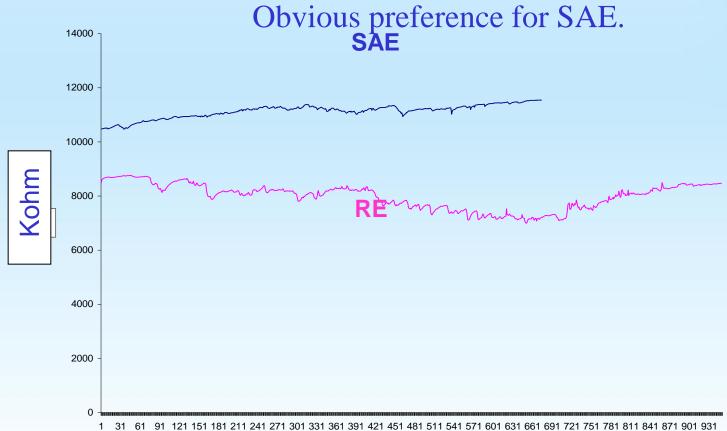
Changing the lives of people with disabilities

מכון טראמפ פיתוח, מחקר והכשרה

Trump Institute Development, Research & Training

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ

On the Willie & Celia Trump Campus Child 3. **DD**: large gap between treatment settings from the baseline.

לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro

Changing the lives of people with disabilities

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus מכון טראמפ

פיתוח, מחקר והכשרה

Trump Institute
Development, Research & Training

Child 4. **DD**: clear baseline preference for SAE, increases as the treatment progresses.

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus

Conclusions (1)

- Sensory adaptation of the environment creates a significant calming effect on a potentially high anxiety procedure in <u>both groups</u>;
- This is reflected in both behavioral and physiological parameters;
- Substantial difference in environments in DD group confirms the greater degree of response in this group.

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus

Conclusions (2)

- Modifying the sensory environment 'cushions' and therefore 'protects' from harsh stimuli;
- Focusing attention on visual, auditory and deep pressure, brings about an 'altered state'
   the probable mechanism of the effect;
- Findings should encourage adaptation of physical environments to enhance handling for participation of people with and without DD.

מכון טראמפ פיתוח, מחקר והכשרה Trump Institute Development, Research & Training

Possible reasons for differences

	DD children	Typical children
Familiarity	More familiar	Less familiar
	Therefore started more relaxed	
Extent of	Greater influence	Less influenced
influence	When disturbing stimuli are removed and pleasant ones offered – they go into 'state of altered awareness'	Preconceived ideas Buffered, but more independent of env factors

Trump Institute
Development, Research & Trainin

מכון טראמפ

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ On the Willie & Celia Trump Campus

Interesting observations

- Influence of adapted environment on staff (low lights, repetitive music throughout the day) may lead to lethargy.
- Waiting area may need adaptation for client distraction.
- Design of overall dental environment (quiet waiting area far from the sound of crying).
- A need to find solution to smells of dental materials.